

Kalba yra dialogo forma. Dialogas yra santykio forma. Santykis yra vienintelis būdas pažinti personą, pažinti kitą. Kalboje egzistuoja tiek daug atrodytų perteklinių žodžių ir kalbos formų. Tačiau kalba yra būdas, kuriuo Dievas bando bendrauti su mumis ir pristatyti save.

Čhandogya Upanišada 7.1 pateikia tokią hierarchinę seką, kas yra Dievas mums ir kaip jis vis labiau mums atsiskleidžia:

1. Vardas – nāma. Rg Veda, Sama Veda, etc. Puranos ir Itihasos, etc. yra tik vardai. Bet kas pažįsta vardus, pažįsta Dievą tiek kiek leidžia vardai.

2. Kalba – vāg. Kalba padeda suprasti vardus. Be kalbos niekas nežinotų, kas yra gėris, kas blogis.

3. Protas – manas. Jis laiko savyje vardus ir kalbą, kaip suspaustas delnas laiko du amalaki vaisius. Kai žmogus galvoja apie žodžius, jis mokosi juos ir taria juos. Kai žmogus galvoja apie darbą, jis atlieka tą darbą. Kai žmogus galvoja apie vaikus, jis užsinori jų. Protas yra savasis aš (savasis aš suvokia save kaip veikėją ir besimėgaujantį tik dėka proto).

4. Valia – sa kalpa. Kaip valia pakrypsta, taip žmogus galvoja, tuomet jis kalba ir kalba vardais. Viskas atsirado valios dėka: dangus ir žemė, lietus, maistas ir gyvos būtybės, mantra, karma ir pasauliai.

5. Mintis – citta. Mintis aplenkia valią. Mintis sujungia himnus su vardais ir veiklą su himnais. Kas daug žino, bet nemąsto apie tai, jis yra niekas. Kas žino nedaug bet mąsto apie tai, jo visi klausys. Mintis yra centre ir mintis palaiko tokį žmogų.

6. Meditacija – dhyāna. Kontempliuoja žemė ir dangus, vanduo ir kalnai, dievai ir žmonės. Didis čia yra tas, kuris medituoja, nes jis pasiima savo dalį. Kiti pykstasi, kovoja ir įžeidinėja vieni kitus.

7. Supratimas - vijñāna. Supratimas atveria prasmę visų šventraščių, viso kas gyva ir negyva, tiesos ir netiesos, gėrio ir blogio.

8. Jėga – bala. Tas, kuris įgyja jėgą, verčia drebėti šimtus suprantančių. Jis pakyla virš kitų. Kai jis pakyla – jis tarnauja išminčiams. Kai jis tarnauja tampa mokiniu. Taip jis tampa reginčiu, girdinčiu, mąstančiu, suvokiančiu, veikiančiu, suprantančiu. Pasaulis grindžiamas jėga.

9. Maistas – anna. Be maisto žmogus neturi jėgos. Jis negali matyti, girdėti ir suprasti.

10. Vanduo – āpa. Be vandens nėra maisto, be kurio niekas negali gyventi. Todėl visos formos pasaulyje (dangus ir kalnai, žmonės ir kirminai) yra vandens formos.

11. Karštis – teja. Karštis sulauko vėją ir sušildo erdvę. Karštis sukuria vandenį ir lietus.

12. Erdvė – ākāśa. Joje egzistuoja saulė ir mėnulis, žvaigždės ir ugnis. Erdvėje vyksta visa mūsų veikla. Erdvėje žmogus kviečia ir klauso ir atsiliepia.

13. Atmintis – smara. Atmintis yra vidinė erdvė. Jei susirenka daug žmonių, bet jie neturi atminties, jie negalės girdėti, jie negalės mąstyti ir suprasti. Atmintis leidžia atskirti savo vaikus ir daiktus.

14. Viltis – āśā. Vilties įkvėpta atmintis mokosi Vedų himnų, atlieka aukas ir trokšta

vaikų. Viltis verčia žmogų trokšti šio pasaulio ir kito. Jei žmogus medituoja į viltį kaip į Brahmaną, per viltį jo troškimai išsipildo ir maldos nenuveina veltui.

15. Gyvybė – prāṇa. Kaip rato stipinai tvirtinami prie ašies, taip prie gyvybės viskas pritvirtinta. Gyvybė yra tėvas ir motina, brolis ir sesuo, mokytojas ir Brāhmanas. Gyvybė yra viskas. Tas, kuris tai supranta, tampa puikus kalbėtojas.

16. Tiesa – satyam. Tas yra išties puikus kalbėtojas, kuris kalba apie tiesą. Bet apie tiesą negali kalbėti tas, kas nenori jos suprasti.

Sąvoka ir jos išraiška

Žmonių pasaulyje mes atskiriame sąvokas ir jų išraiškas. Baimė yra sąvoka, o bijoti yra jos išraiška. Meilė yra sąvoka, o mylėti – išraiška.

Impersonalistas mano, kad sąvoka yra iliuzinės patirties apibendrinimas. Tuomet baimė yra sąvoka apibendrinanti žmonių patirtį, kai jie bijo. Impersonalistui veiksmas ir sąvoka, apibūdinanti veiksmą neturi esminio ryšio, nes pirmasis yra materialios realybės dalis, o antrasis yra sąvoka, egzistuojanti tik suvokiančiojo galvoje. Taip mano didžioji dauguma žmonių.

Būtis ir būtybė. Materialistui būtybė yra tikrovė, Būtis yra tik būtybes vienijantis požymis. Impersonalistui Būtis yra realybė, o būtybė yra Būties iliuzija. Personalistui ir Būtis ir Būtybė yra realūs kaip grindžiantysis ir grindžiamasis principai. Čia jau atsiranda pamatinis santykis, kuris skleidžiasi kalboje : Tiesa – teisybė, Esmė – esybė, Atsakas – atsakomybė.

Personalistas mano, kad sąvoka yra persona, įkūnijanti išraišką. Jam meilė yra asmuo, iš kurio kyla gebėjimas mylėti. Ir baimė yra asmuo, iš kurio kyla gebėjimas bijoti. Šį gebėjimą mes paveldime (gauname) iš asmens, įkūnijančios šią sąvoką. Grožis yra persona, įkūnijanti grožio sąvoką, dėl jos visi objektai pasaulyje yra daugiau ar mažiau gražūs.

Vardas ir jo savininkas

Krišna ir jo vardas nesiskiria.

nāma cintāmaḥiṁ kṛṣṇāś
caitanya-rasa-vigrahaḥ
pūrṇaśuddho nitya-mukto
'bhinnatvān nāma-nāminoḥ

Šventas Kṛiṣṇos vardas yra transcendentiška palaimingas. Jis suteikia visą dvasinę naudą, nes jis yra pats Kṛiṣṇa, visų malonumų šaltinis. Kṛiṣṇos vardas yra išbaigtas, ir jis yra visų transcendentinių nuotaikų pavidalas. Jis jokių būdu nėra materialus vardas, ir yra toks pat galingas, kaip ir pats Kṛiṣṇa. Kṛiṣṇos vardas nėra suterštas materialiomis savybėmis ir nėra jokios kalbos, kad jis susiliečia su māyā. Kṛiṣṇos vardas visuomet laisvas ir dvasinis; jo niekuomet neriboja materialios gamtos dėsniai. Taip yra todėl, kad Kṛiṣṇos vardas ir pats Kṛiṣṇa yra tapatūs.

Impersonalistas nemato ryšio tarp savokos ir išraiškos

prāpañcikatayā buddhyā hari-sambandhi-vastunaḥ |
mumukṣubhiḥ parityāgo vairāgyaḥ phalgu kathyate ||256||

„Tuščias yra atsižadėjimas, kai žmogus, siekiantis išsivadavimo, viską laiko klaidinga materija ir nemato, kaip tai susiję su Viešpačiu Hari.“ (Rūpa Gosvamis, „Bhakti Rasāmṛta Sindhu“ 1.2.256||

Impersonalistų principas: neti neti iš esmės atmeta ryšį tarp savokos ir išraiškos.

Kalba ir personalizmas

Kiek toli gali nueiti personalistas? Kalba yra jo instrumentas.

Veiksmažodžiai ir daiktavardžiai

Kalboje bet kokį veiksmažodį galima išreikšti vardu (impersonalistas tai vadina daiktavardžiu): eiti –ėjimas, šokti – šokis. Bėgti – bėgimas. Mylėti – meilė. Tikėti – tikėjimas. Bijoti – baimė.

Būdvardžiai ir daiktavardžiai

Bet kokią savybę galima išreikšti vardu: raudonas – raudonumas, geras – gėris. Gražus – grožis. Raudonas - raudonumas, spalva. Geras - gėris.

Skaitvardžiai ir daiktavardžiai

Net skaičius galima išreikšti vardu: trys – trejetas. Vienas – vienetas. Du – dvejetas.

Kodėl kalba tokia turtinga ir perteklinė?

Juk atrodo, kad kalboje yra tiek daug perteklinių dalykų:

Įvairios daiktavardžio formos išreiškiančios skirtingą santykį tarp objektų? Vienas, Vienis, Vieniybė, Vienintelis, Pavienis.

Bhartrihari munis kalbėjo apie Dievą kaip apie šokėją, kurio kiekviena sudedamoji šokio dalis yra kažkuris pasaulio aspektas, bet kuri šokio dalis sudaryta iš nepertraukiamo judesio, kuriame kiekvienas momentas yra svarbus visam judesiui, sukuriančiam estetiinę patirtį. Šis šokis yra nepertraukiamas Dievo kalbėjimas. Jame atrodytų kad viena judesio akimirka panaši į kitą, tačiau jos visos sukuria nepertraukiamą judesio įspūdį. Jei išmesti panašias akimirkas, neliks viso judesio, tik atskiri kadrai. Kalba lygiai taip pat begalybe būdų leidžia išreikšti Dievo kalbėjimą mums.

Vedanta Sūtra sako: „Visi žodžiai, kuriuos mes naudojame, yra Dievo vardai, bet tai bus suprasta po to.“

Idėjų pasaulyje

Personalistas tiki, kad dvasinis pasaulis yra idėjų pasaulis [\[1\]](#), kur viskas yra persona. Tai, ką šiame pasaulyje vadiname sąvokomis, yra personos, įkūnijančios veiksmą, savybes ir visa kitą. Iš jų mes gauname gebėjimą atskirti, suprasti, ir pavadinti. Dvasiniame pasaulyje baimė bijo, o meilė myli ir todėl mes galime bijoti arba mylėti.

Kas išreiškiama žodžiais, išreiškia save žodžiais

Puranose ir Upanišadose dažnai randame aprašymus kaip savybes ar reiškinius įkūnijančios personos yra prašomos prisistatyti. Tuomet susiduriame su dar viena tipiška personalizmo išraiška:

- Kas tu esi?
- Aš esu baimė.

Ir tada visi žino baimę ir žino jos savybes. Ir nuo tada, kai žmogus patiria baimę, jis žino, kad tai yra baimė, nes jis žino vardą baimė ir su kuo jis susijęs.

Šios įkūnytos savybės paprastai prisistato ne žmogui, o Dievui ir yra pažįstamos per kultūrą, kuri dažnai nutyli šių savybių personažą, bet negali jos visiškai nuslėpti.

Pavyzdžiui: Kena Upanišada:

3.4. [Pas Brahmaną] jam atskubėjus, šis paklausė: „Kas esi?“ Tasai atsakė: „Esmi Agnis, esmi visažinis“.

3.5. Jo vėl paklausė: „Kas tavo jėga?“ - „Galiu sudeginti viską žemėje“.

3.8. [Pas Brahmaną] jam atskubėjus, šis paklausė: „Kas esi?“ Tasai atsakė: „Esmi Vajus, dar - Matarišvanas“.

3.9. Jo vėl paklausė: „Kas tavo jėga?“ - „Galiu nupūsti viską žemėje“.

Vedose aprašomi 33 mln. dievų. Šie dievai yra tik ofisas, idėjų pasaulio atstovai. Tikrieji dievai yra dvasiniame pasaulyje („Laghu Bhagavatamrita“), tačiau ir jie šiame pasaulyje įkūnija savybes, vietas, reiškinius.

Vaišnavų teologija persmelkta personalizmo. Žemė yra persona, Yamuna yra persona, Vedos persona ir t.t., mājā – iliuzija, material gamta, guos, materialūs elementai ir t.t. yra personas.

Pavyzdžiui: Rādhā kundos apsireiškimas

Iš Purānų, Śrīla Viśvanātha Cakravartī hākura cituoja dvidešimt posmų, aprašančių linksną pokalbį tarp Rādhos ir Kṛṣṇos, kuris įvyko po to, kai Kṛṣṇa nužudė demoną Ariṣṇą.

Nekaltos jaunos gopės tarė: „O Kṛiṣṇa, nesiliesk prie mūsų dabar. Tu jaučio žudikas! Vaje, nors Ariṣṭa buvo siaubingas demonas, vis dėlto jis buvo karvių patinas, todėl tu turėsi atgailauti, kaip Viešpats Indra atgailavo nužudęs Vṛtrāsura. Bet kaip tu galėsi apsivalyti nepasivarginęs aplankyti kiekvienos šventos vietos visuose trijuose pasauliuose?“

[Kṛiṣṇa atsakė:] „Kodėl aš turėčiau klajoti po visą visatą? Aš iš karto sukviėsiu visas nesuskaičiuojamas piligrimystės vietas čionai, ir jose išsimaudysiu. Tik pažvelkit!“ Taręs tai, Viešpats Mukunda trinktelėjo kulnu į žemę.

[Tuomet jis tarė:] „Štai vanduo iš Bhogavatī upės, kuri teka iš Pātālos srities. O štai dabar, visos šventos vietos, visos susirinkite čionai!“ Kai Aukščiausiasis Viešpats ištare šiuos žodžius, visos šventos vietos susirinko priešais jį. Kṛiṣṇa kreipėsi į gopes šiais žodžiais:

„Pažvelkit į visas šventas vietas!“

Bet gopės atsakė: „Mes matome jas visai ne taip, kaip tu aprašai.“

Tuomet šios geriausios šventos vietos, sudėjusios maldai delnus, prakalbo:

„Aš esu Druskos Vandenyas.“

„Aš esu Pieno Vandenyas“

„Aš esu Amara-dīrghikā.“

„Aš esu upė Śoṇa.“

„Aš esu Sindhu.“

„Aš esu Tāmraparī.“

„Aš esu šventa vieta Puṅ kara.“

„Aš esu upė Sarasvatī.“

„O mes esame upės Godāvarī, Yamunā ir Revā ir upių santaka Prayāge. Tik pažvelkit į mūsų vandenį!“

Išsimaudęs ir apsivalęs Viešpats Hari tapo pasipūtęs ir tarė: "Aš sukūriau tvenkinį, kuriame yra visos įvairiausios šventos vietos, o jūs, gopės, niekada ant šios žemės neatlikote jokių religinių apeigų, kad patenkintumėt Viešpatį Brahmā." Tuomet Śrīmatī Rādhārāī kreipėsi į savo drauges:

„Aš turiu padaryti dar gražesnį tvenkinį. Kibkime į darbą!“ Išgirdusios šiuos žodžius gopės pamatė, kad Ariṅ āsuros kanopos išarė dideles griovas į vakarus šalia Śrī Kṅ os tvenkinio.“

Ten visos gopės pradėjo kasti minkštas žemes savo rankomis ir per trumpą valandą ten apsireiškė dieviškas tvenkinys. Kṅ a buvo nustebintas pamatęs tvenkinį, kurį jo padarė.

Jis tarė: „Nagi, lotosake. Tu ir tavo draugės turite pripildyti šitą tvenkinį vandeniu iš mano tvenkinio.“

Bet Rādhā atsakė: "Ne, ne, ne, ne! Tai neįmanoma, nes vanduo tavo tvenkinyje užterštas tavo

siaubinga nuodėme nužudžius karvę.

Mano nesuskaičiuojamos draugės gopės suneš tyrą Mānasa-gaṅgos vandenį milijarduose puodu. Taip aš pripildysiu šį ežerą savo pačios vandeniu ir paskleisiu jo neprilygstamą šlovę po visą pasaulį.“

Tuomet Viešpats Kṛiṣṇa mostelėjo ranka dangiškai asmenybei, artimam visų šventų vietų draugui. Staiga ši asmenybė pakilo iš Kṛiṣṇos tvenkinio ir nusilenkė Rādhārāṇīei, Vṛiṣṇābhānu dukrai. Tuomet sudėtais delnais ir su ašaromis akyse jis pradėjo su pasiaukojimu melstis Jai.

„O deive, net pats Viešpats Brahmā, kuris žino visus šventraščius, negali suprasti Tautosios šlovės. Tas pats su Viešpačiu Śiva ar Lakṣmī. Tik Kṛiṣṇa, aukščiausiasis visų žmogiškų pastangų tikslas, gali suprasti ją, todėl jis jaučia pareigą asmeniškai pasirūpinti, kad Tu galėtum nuplauti savo prakaitą, kai būsi pavargusi.

Jis visuomet įtrina tavo pėdas nektariškaisiais cāru ir yāvaka, papuošia jas kojų varpeliais. Jis džiaugiasi ir jaučiasi esąs pats sėkmingiausias tiesiog pasitarnavęs Tavo lotosinių pėdų pirštukams. Jo paliepti mes tuoj pat atvykome čia, kad apsigyventi šiame nuostabiausiam tvenkinyje, kurį jis sukūrė kartą stuktelėjęs kulnu. Tačiau mūsų troškimų medis sunokins vaisius tik tuomet, kai tu būsi patenkinta mumis ir atkreipsi į mus savo maloningą žvilgsnį“.

Išgirdusi šias maldas, kurias išsakė visų šventų vietų atstovas, Śrī Rādhā buvo patenkinta ir tarė: „Tai pasakykt man savo troškimą.“

Jos tiesiai šviesiai pasakė: "Mūsų gyvenimas būtų visiškai sėkmingas, jei galėtume ateiti į Tavo tvenkinį. Mes troškame tokio palaiminimo.“

Nužvelgusi savo mylimąjį akies kampučiu, Vṛiṣṇābhānu dukra su šypsena atsakė: „Prašau, ateikit.“ Jos visos draugės gopės sutiko su šiuo sprendimu ir paniro į laimės vandenyną. Išties, visų judančių ir nejudrių gyvų esybių grožis padidėjo.

Gavusios Śrīmatī Rādhārāṅī malonę visos šventos upės ir šventi ežerai buvę Śrī Kṛṣṇa-kuṅoje jęga prasiveržę pro jos sienas ir greitai pripildę Rādhā-kuṅą savo vandenimis.

Tuomet Viešpats Hari tarė: „Mano brangioji Rādhā, lai šis Tavo tvenkinys pasaulyje išgarsės netgi labiau nei manasis. Aš visuomet ateisiu čia išsimaudyti ir pasidžiaugti savo vandens žaidimais. Iš tiesų, šis ežeras man toks pat brangus kaip ir Tu.“

Rādhā atsakė: „O aš taip pat ateisiu maudytis į Tavo tvenkinį, net jei Tu nužudytum čia šimtus Ariṣṇa demonų. Ateityje, kiekvienas, kuris bus stipriai pasišventęs šiam ežerui, esančiam toje vietoje, kur tu nubaudei Ariṣṇāsurą, ir kuris maudysis čia ar gyvens šalia, tikrai taps brangus man.“

Tą naktį Viešpats Kṛṣṇa inicijavo rāsos šokį prie Rādhā-kuṅos, sukurdamas nuostabaus malonumo nuotaikos lietų. Śrī Kṛṣṇa buvo panašus į debesį, o Śrīmatī Rādhārāṅī spindėjo kaip žaibas, užpildantis dangų grožio gausumu. Tokiu būdu Jų dieviška šlovė užpildė visus tris pasaulius.

Baimė bijo

Śrīmad Bhāgavatam 1.1.14:

āpannaṁ saṁsṛtiṁ ghorāṁ
yan-nāma vivaśo gṛhan
tataṁ sadyo vimucyeta
yad bibheti svayaṁ bhayam

Gyvos esybės, susipainiojusios gimimo ir mirties tinkluose gali tučtuoju išsilaisvinti net nesąmoningai kartodamos šventą Krišnos vardą, kurio bijo net pati įkūnytoji baimė.

Demonai Vrindavana liloje įkūnija savybes

Bhaktivinoda Thakura - Demonai Vrindavana Liloje.

Devaki, Devaki sūnūs ir Kamsa

- Devaki įkūnija bhakti
- Kamsa įkūnija baimę
- Devaki sūnus įkūnija 6 sielos priešus

„Śrīmad Bhāgavatam“, 10.2.8, Višvanatha Čakravarti Thākuro komentaras:

Kaip įmanoma visų pirma, kad šeši materialūs vaikai pasirodė Devaki iščiose, juk ji yra transcendentinio Viešpaties vidinė dvasinė energija? Materialios visatos taip pat egzistuoja Aukščiausiam Viešpatyje, tačiau nesuteršia Viešpaties, lygiai taip pat šeši vaikai galėjo būti Devaki viduje ir jos nesuteršti. Tai patvirtina Gita 9.2: mat-sthāni sarva-bhūtāni, na cāha te v avasthita - „Visos būtybės yra Manyje, bet Aš nesu jose.“ Materialaus ir dvasinio jungtis Kūrėjos žaidimuose egzistuoja tam, kad parodyti metodišką bhakti prigimtį. Kai bhaktai atlieka sadhaną bhakti, klausydamiesi ir kalbėdami apie Kūrėją, jie taip pat mėgaujasi šešiais juslių objektais, kurie yra antriniai bhakti rezultatai. Tuo metu bhaktas apgailestaudamas verkia: „O Kūrėja! Per šituos malonumus aš turėsiu pulti į tamsų materialios egzistencijos šulinį.“ Kai bhaktas parodo baimę materialiams malonumams, po truputį jo polinkis tenkintis materija mažėja. Tada pradeda vis labiau ryškėti bhakti, kuri reiškiasi klausantis ir kartojant Kūrėjos vardus, šlovinant jo transcendentinius pavidalus, savybes ir žaidimus, bei tarnaujant Viešpačiui įvairiais būdais. Galiausiai pats Kūrėjas, nuostabių pavidalų ir savybių vandenynas, pasirodo bhakto širdyje. Bhakti savo prigimtimi yra śuddha-sattva, tyra dorybė, ir ji tiesiogiai apreiskia Viešpatį. Śruti sako: bhaktir evaina darśayati – „Pasiuokojimas padaro kad Viešpats atsiskleistų pats.“ Yra sakoma, kad Marici apsireiškė iš proto, todėl jį galima laikyti proto įsikūnijimu. Maricio šeši vaikai yra šeši juslių objektai: garsas, lietimasis, forma, skonis, kvapas bei mintis. Devaki turi galią, galinčią apreikšti Viešpatį, todėl ją galima laikyti bhakti įsikūnijimu. Kamsą galima laikyti baimės įsikūnijimu, nes dažnai sakoma: "iš baimės Kamsai.“ Kaip baimė

materialiam pasauliui pašalina šešis juslių objektus iš bhakti įsčių, taip Kamsa sunaikino šešis Devaki vaikus. Kṛṣṇa-prema, kurią charakterizuoja intensyvi tarnystė Viešpačiui, būtinai apsieiškia bhakti įsčiose po to kai užgesinamas troškimas jusliniams objektams. Panašiai, Ananta, įkūnyta tarnystės Viešpačiui forma, apsieiškė kaip septintas Devaki sūnus. Kaip Śrī Kṛṣṇa pats apsieiškia kai pasirodo prema-bhakti, taip pats Bhagavanas apsieiškė kaip aštuntasis Devaki sūnus po to, kai apsieiškė Śeśa.

Prabhupada komentare sako, kad Marici sūnūs buvo:

Kāma, Krodha, Lobha, Moha, Mada and Mātsarya (geismas, pyktis, godumas, iliuzija, beprotybė bei pavydas).

Pusdieviai dvasiniame pasaulyje tikri pusdieviai

Materialiame pasaulyje dievai yra tik postai, ir dievų vardai susiję ne su pačia persona, o su pozicija, kurioje yra persona. Be abejo, šias pozicijas užima nepaprastos personas, o pusdievių iš Goloka Vrindavano amšos (dalinės ekspansijos). Apie tai kalba Jīva Gosvamis, „Gopala Campu“ ir Rūpa Gosvamis, „Laghu Bhagavatamritoje“.

Tikri demonai taip pat tik dvasiniame pasaulyje

Apie tai taip pat rašo Jīva Gosvamis. Bhaktivinoda Thakura rašydamas apie demonus Vrindavana liloje, pažymi, kad kiekvienas jų reiškia vieną arba kelias neigiamas savybes, tokias kaip išdidumas, tuštybė, veidmainystė, neišmanymas ir t.t. Tačiau šiame pasaulyje net ir demonai nėra tikri demonai, greičiau yra demoniški, nes tikri demonai egzistuoja kaip pirmavaizdžiai, idėjos Goloka Vrindavane. Tačiau jei materialiame pasaulyje demonai su dievais gali kariauti ir užimti vienas kito padėtį (pvz. meilę pakeičia geismas, ir tada geismas atlieka meilės funkciją ir vadinamas meile, apgavystė pakeičia teisingumą ir apgavystė vadinama teisingumu), tai dvasiniame pasaulyje šios idėjos niekada nekariauja tarpusavyje ir neužima viena kitos vietos. Goloka Vrindavane visos idėjos tarnauja Krišnos žaidimams.

Grožis ir meilė - svarbiausios idėjos

Visas dvasinis pasaulis, idėjų pasaulis, yra sąvokų hierarchija, kurią vainikuoja – Meilė ir Grožis – Radha ir Krišna. Todėl būtent personalistas mato kaip viskas, kas yra, yra prasminga.

Rādhā yra meilės forma

„Śrī Caitanya Caritām ta“, Ādi 4 skyrius.

*hlādinīra sāra 'prema', prema-sāra 'bhāva'
bhāvera parama-kā hā, nāma—'mahā-bhāva'*

Malonumo [hlādinī] galios esmė yra meilė Dievui [prema], meilės Dievui esmė yra emocija [bhāva], o emocijos galutinė pakopa yra mahābhāva.

*mahābhāva-svarūpā śrī-rādhā hākurā ī
sarva-gu a-khani k a-kāntā-śīroma i*

Śrī Rādhā hākurā ī yra mahābhāvos įsikūnijimas. Ji yra visų gerų savybių saugykla ir vertingiausias brangakmenis tarp visų gražiųjų Viešpaties Kō os mylimųjų.

Radha visa sudaryta iš meilės nuotaikų

„Caitanya Caritamrita“, Madhya 8.163–180 kalba apie tai, kaip Rādhā sudaryta iš Mahābhāvos:

Mahābhāva yra viso tobulumo esmė ir yra tarsi troškimus išpildantis filosofinis akmuo; jos vienintelė veikla yra pildyti visus Śrī Kō os troškimus. Śrī Rādhā yra tobuliausias dvasinis brangakmenis, o kitos gopės, tokios kaip Śrī Lalitā yra jos tiesioginės ekspansijos (kāya-vyūha). Śrī Kō os potraukis jai yra tarsi kvapnių aliejų masažas, kuris transcendentinį Śrī Rādhos kūną padaro skaisčiai spindinčiu ir kvapniu.

Pirmą kartą Śrī Rādhā maudosi užuojautos nektaro srovėje, o antrą kartą maudosi vidurdienį gaivios jaunystės nektaro bangose. Trečią ir paskutinį kartą Rādhārā ī maudosi savo kūno grožio nektaro vandenyne. Ji dėvi labai plono tamsiai mėlyno šilko sārį, kuris yra jos drovumo drabužis.

Śrīmatī Rādhārā īs potraukis Kō ai yra jos viršutinis rausvos spalvos drabužis. Ji dengia savo abi krūtis korsažu, padarytu iš jos stiprios meilės (pra aya) ir pavydaus pykčio (māna) Kō ai. Śrīmatī Rādhārā īs asmeninis grožis yra raudono cinoberio milteliai (ku kuma), kuriais pabarstytas jos kūnas. Jos potraukis savo draugėms (sakhī) yra sandalmedžio pasta, o kamparas yra jos švelnios šypsenos saldumas. Šiais trimis - kamparu, santalmedžio pasta ir ku kuma – yra ištrintas jos kūnas.

Romantiška meilė Kṛṣṇai yra muskuso kvapas. Ypatingi dekoratyviniai piešiniai, nupiešti šiuo muskusu, gražiai papuošia jos visą dievišką kūną. Jos šukuosena padaryta iš jos užslėpto niūrumo ir nepaklusnios kairiosios nuotaikos. Šilkinis rūbas, dengiantis jos kūną, padarytas iš jos dhīrādhīra savybės – tai pasipiktinusi herojė, kuri savo neištikimą kavalierių kartais sutinka pašaiptu mandagumu, atsikirsdama jam dviprasmiškais žodžiais, o kartais – šiurkščiai ir kandžiai jį atstumdama. Jos prisirišimas prie Kṛṣṇos yra ant jos lūpų palikta betelio riešuto raudona žymė, kuri jas dar labiau paryškina. Jos apsukrumas meilės reikaluose yra puošnus juodas blakstienų tušas aplink jos akis. Papuošalai ant jos kūno yra aštuonių tipų visiškai įsiliepsnojusios ekstazės transformacijos (sāttvika-bhāvos) ir kitos sañcārī-bhāvos (trisdešimt trys pereinamosios emocijos, kylančios sthāyi-bhāvos vandenyne), kurių pagrindinė - džiugesys. Visos šios ekstazės yra tarsi papuošalai, gražiai nudailinantys jos kūną.

Šie kūno papuošalai sukuria dvidešimties rūšių ekstazės požymius, pradedant kila-kiñcita-bhāva (septynių nuotaikų - išdidumo, norų, verkimo, juoko, priešiškumo, baimės ir pykčio – pasireiškiančių vienu metu mišinys). Tokios transcendentinės savybės kaip saldumas yra gėlių girlianda, dengianti jos visą kūną. Pati gražiausia tilaka, puošianti jos kaktą yra jos geroji sėkmė. Įvairios meilės nuotaikos, tokios kaip prema-vaicittya, yra įvairūs brangakmeniai, suverti į vėrinį, puošiantį jos kaklą. Jos mylinti širdis yra dailus medalionas ant krūtinės.

Ji padėjo savo ranką ant peties draugei, kuri simbolizuoja amžiną ir gaivią paauglystę. Rādhos draugės, kurios ją lydi visada, yra įvairios jos protinės veiklos, amžinai sutelktos į Śrī Kṛṣṇos žaidimus, pavidalai. Śrīmatī Rādhārāṇīs rūmuose, kurie simbolizuoja jos kūno grožį, yra jos lova, padaryta iš paties išdidumo; Ji visuomet sėdi ant jos, galvodama apie Śrī Kṛṣṇos artumą.

Śrī Kṛṣṇos vardas, šlovė ir savybės puošia jos ausis, o Jo vardas ir šlovė nuolat teka iš jos šnekos. Śrī Rādhā verčia Kṛṣṇą gerti romantiškų malonumų medų, tokiu būdu ji patenkina visus Jo troškimus. Jos kūnas yra tarsi vertingiausias visiškai tyros premos brangakmenis, kuris skirtas vien tik Śrī Kṛṣṇai. Šios neprilygstamos dvasinės savybės visuomet puošia Śrī Rādhos transcendentinį kūną.

Pasaulio kūrimas kaip personos sklaida

Įvairių asmenybių vardai simbolizuoja pasaulio reiškinius kaip senatvė mirtis ir jie susiejami tarpusavyje giminystės ryšiais.

Demonai buvo sukurti iš Brahmos sėdmenų

SB 3.20.23 Tada iš savo sėdmenų Brahmā sukūrė demonus, kurie buvo nepaprastai gašlūs.

Apimti nepasotinamos aistros jie metėsi prie Brahmos, ketindami su juo suartėti.

Sutemos - aistros kupina mergele

SB 3.20.29 Brahmos nusimestas kūnas virto vakaro sutemomis - paros metu dienos ir nakties sandūroje, kuri aitrina aistras. Iš prigimties aistringi, rajaso jėgų įtakojami asurai vakaro sutemas palaikė nuostabia mergele, virš kurios gležnų kaip lotosas pėdų skimbčiojo varpeliai, kurios akys nuo apsvaigimo buvo plačiai atmerktos, klubai buvo pridengti lengvu audiniu, o liemuo perjuostas spindinčia juosta.

SB 3.20.30 Jos krūtys lipo į viršų, buvo taip stipriai prigulusios viena prie kitos, kad tarp jų nebuvo nei menkausio plyšelio. Dailiai nulieta nosimi, puikiais dantimis ir kerinčia šypsena lūpose padabinta gražuolė metė žaismingą žvilgsnį į asurus.

SB 3.20.31 Apsimesdama drovia ji slėpė savo veidą krintančiomis tamsių plaukų sruogomis. Išvydę tokią gražuolę asurai pametė galvas.

Šmėklos atsirado iš Brahmos tingulio

SB 3.20.40 Jį nusimetęs šlovingasis Brahmā iš savo tingulio sukūrė šmėklas ir piktašias dvasias. Tačiau išvydęs juos nuogus, išsidraikiusiais plaukais, Brahmā užmerkė akis.

Kimpurušos ir kinnarai atsirado iš Brahmos atspindžio

SB 3.20.45 Kartą gyvųjų būtybių kūrėjas Brahmā išvydo savo atspindį vandenyje ir sužavėtas savo grožio iš šio atspindžio sukūrė kimpurusas ir kinnarus.

Iš Brahmos pykčio gimė Rūdra

VP 1.7 Kai Brahmā suvokė tai [kad Kumarai neturės palikuonių], jis prisipildė pykčio, galinčio sunaikinti tris pasaulius, šio pykčio liepsna apėmė dangų, žemę ir pragarą.

VP 1.7 Tada iš jo kaktos, surauktų antakių aptemdytos, iššoko Rudra, spindintis kaip vidurdienio saulė, nuožmus, masyvus, pusiau vyras, pusiau moteris. Atsiskirkite, - jam tarė Brahmā; ir taręs tai, jis išnyko.

Religija gimė iš Brahmos krūtinės, bedievytė iš jo nugaros

SB 3.12.25 Iš Brahmos krūtinės, Aukščiausiojo Dievo Asmens Narayanos buveinės, gimė religija, o bedievystė išniro iš jo nugaros, kur gyvos esybės tyko siaubinga mirtis.

Geismas ir troškimai gimė iš Brahmos širdies

SB 3.12.26 Geismas ir troškimai gimė iš Brahmos širdies, pyktis - iš jo tarpuakio, gobšumas - iš jo lūpų, kalbos dovana - iš jo burnos, vandenynas - iš jo varpos, o pasibjaurėtina veikla - iš išeinamosios angos, visų nuodėmių židinio.

Poezija atsirado iš Brahmos

SB 3.12.45 Tada iš plaukų ant visagalio Prajapačio kūno gimė literatūrinės raiškos menas, ugnis. Iš gyvų esybių valdovo odos kilo svarbiausias Vedų himnas gāyatrī, iš kūno – triūp, iš kraujagyslių – anūp, iš kaulų - jagatī.

SB 3.12.46 Eilėdaros menas, paūkti, kilo iš Brahmos kaulų čiulpų, o bhatī rimas - iš gyvų esybių valdovo gyvybinio oro.

SB 3.12.47 Brahmos siela įsikūnijo priebalsiais, kūnas - balsiais, joslės - švilpiamaisiais ir šnypščiamaisiais priebalsiais - sibiliantais, galia - pusbalsiais, o juslinė veikla - septyniomis muzikos natomis.

Idėja yra persona - idėja gimsta iš idėjos

VP 1.7 Patriarchas Dakša su Prasūti turėjo dvidešimt keturias dukras. Paklausk jų vardų: Śraddha (tikėjimas), Lakṣmi (klęstėjimas), Dhriti –tvirtumas), Tuṣṭi (pasitenkinimas), Puṣṭi (sotumas), Medhā (supratimas), Krīyā (veikla, pasiaukojimas), Buddhi (intelektas), Lajjā (kuklumas), Vapu (kūnas), Śānti (nusiramimas), Siddhi (tobulumas), Kīrti (šlovė): šias tryliką Dakšos dukterų paėmė į žmonas Dharma (teisingumas).

Kitos vienuolika skaisčiausių patriarcho dukterų buvo Khyāti (pripažinimas), Sati (tiesa), Sambhūti (tapšmas, augimas), Smṛti (atmintis), Prīti (prieraišumas), Kṣamā (kantrybė), Sannati (nuolankumas), Anasūyā (labdara, nepavydas), Ūrjjā (galia), Svāhā (atnašavimas) ir Svadhā (atnaša). Šias mergaites vedė atitinkamai išminčiai Bhrigu, Bhava, Marīchi, Angiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, Atri, Vaśishṭha, Ugnis (Vahni) ir Pitri (protėviai).

VP 1.7 Dharmos ir Dakšos dukterų palikuonys buvo šie: nuo Šraddhos jis turėjo Kāma (troškimą); nuo Lakšmi - Darpa (išdidumą); nuo Dhriti – Niyama (taisykles); nuo Tušti – Santoša (pasitenkinimą); nuo Pušti – Lobha (godumą); nuo Medhos – Šruta (šventą tradiciją); nuo Krīyos – Danda, Naya ir Vinaya (bausmę, politiką ir teisę); nuo Buddhi – Bodha (supratimą); nuo Lajjos – Vinaya (gerą elgesį); nuo Vapu - Vyavasaya (užsispyrimą). Šānti pagimdė Kšema (perteklių); Siddhi pagimdė Sukha (laimę); Kirti pagimdė Yaša (reputaciją). Tai buvo dešimt Dharmos sūnų; vienas iš jų, Kāma su žmona Nandi (džiaugsmu) susilaukė Haršos (džiūgavimo).

VP 1.7 Adharmos (ydos) žmona buvo Himsa (prievarta), su kuria jis pradėjo sūnų Anāta (mela), ir dukrą Nikriti (amoralumą): jie susituokė tarpusavyje ir turėjo du sūnus Bhaya (baimę) ir Naraka (pragara); taip pat dvynes, dvi dukras Māyā (apgavystę) ir Vedanā (kankinimą), kurios tapo jų žmonomis. Bhayos ir Māyos sūnus yra visų gyvų būtybių naikintojas Mrityu (mirtis); Dukha (kančia) buvo Narakos ir Vedanos palikuonis. Mrityu vaikai buvo Vyādhi (liga), Jarā (senatvė), Šoka (sielvartas), Trishā (godulys), Krodha (pyktis). Visi jie vadinami kančios židiniai ir yra apibūdinami kaip Adharmos (ydos) palikuonys. Jie visi neturi žmonių, neturi palikuonių ir neturi galimybės daugintis; Jie yra baisingos Višnu formos ir veikia šiame pasaulyje kaip naikinimo priežastys. O Dakša ir kiti Rišiai, žmonijos vyresnieji, priešingai, yra linkę nuolat atnaujinti šį pasaulį:

SB 4.8.2 Kitas Viešpaties Brahmos sūnus buvo Yda, kurio žmona buvo Klaida. Iš jų jungties gimė du demonai Dambha, bauginimas, ir Māyā, apgavystė. Šiuos du demonus paėmė demonas vardu Nirāti, kuris neturėjo vaikų.

SB 4.8.3 Maitreya tarė Vidurai: O didi siela, iš Dambhos ir Māyos gimė Godumas ir Nikāti, sukčiavimas. Iš jų jungties gimė vaikai Krodha (Pyktis) ir Hiāsā (Prievarta), o iš jų jungties gimė Kali ir jo sesuo Durukti (Grubi kalba).

SB 4.8.4 O geriausias iš visų gerų žmonių, iš Kali ir Grubios Kalbos gimė vaikai Mātyu (Mirtis) ir Bhīti (Baimė). Iš Mātyu ir Bhīti jungties gimė vaikai Yātanā (Didelis skausmas) ir Niraya (Pragaras).

Erotas - Išteklius ir Skurdybės sūnus

Platono dialoge Puota (203 b-e) pasakojamas mitas, pagal kurį meilės daimono Eroto tėvai Išteklius (Poros) ir Skurdybė (Penia) jį pradėjo meilės deivės Afroditės gimimo dieną, todėl

paveldėjęs abiejų tėvų savybes: „Gimęs iš Ištekliaus ir Skurdybės, Erotas susilaukė štai tokio likimo: pirmiausia, jis amžinas skurdžius ir toli gražu nei švelnus, nei gražus, kaip paprastai mano žmonės. Priešingai, jis grubus, šiurkštus, basas benamis, miega be pastogės, ant žemės, nepasiklojęs, prie durų pakelėse, - tikras savo motinos vaikas, amžinas stokos sugyventinis. Antra vertus, tėvo pavyzdžiu taiko į tai, kas gražu ir gera, drąsus, ūmus, smarkus, nuostabus medžiotojas, nuolat rezgąs kokias pinkles, geidus pažinimo ir randąs į jį kelią, visą gyvenimą filosofuoja, nuostabus žyniuonis, burtininkas, sofistai. Gimęs nei nemirtingas, nei maruolis, jis tą pačią dieną tai gyvena klestėdamas, jei turi išteklių, tai miršta, bet vėl atgimsta dėl tėvo prigimties; visi jo ištekliai nuteka, tad Erotas niekad nebūna nei skurdus, nei išteklingas” (Platonas. Puota, V.: Aidai, 2000. Vertė T. Aleknienė. P. 47-48).

---

[1] Čia žodis idėja naudojamas platoniškąja prasme, reiškiančią pirmąjį pasaulį, kuriame savoka ir jos išraiška tapati, ir kurio tik šešėlis yra šis mūsų pasaulis.

VP - "Višnu Purana",

SB - "Śrīmad Bhāgavatam"